

Habsburská monarchie v 2. polovině 19. století

Po revoluci 1848

- zrušeno poddanství a robota
 - na trůně František Josef I. (1848-1916): snaha o modernizaci a reformy
 - obnoven absolutismus
 - Rakousko + Prusko v čele Německého spolku
 - **1850 Alexandr Bach** → „bachovský absolutismus“ (kancléř)
 - podobná vláda jako Metternich
 - byl pro reformy (školství, úřadů, soudů)
 - němčina: úřední jazyk
 - rozvoj podnikání, obchody, banky
 - policejní režim: kontroly lidí; cenzura
 - útisk Slovanů, preferování byli germánské národy
 - privilegování šlechty (získala podíl na vládě)
 - **1859 končí Alexandr Bach**
 - **1860 vydává František Josef I. Říjnový diplom** → slíbil v něm, že se vzdá absolutismu, že provede reformy a modernizaci, že se na vládě bude podílet širší veřejnost → **zaneseno v ústavě (1861)**, která byla OKTROJOVANÁ – nucená. Nedodržel to, dodržel jen volební reformy.
 - Německé národy chtěly více samostatnosti, nejvíc nespokojené Uhry – odmítly ústavu → vláda rozhodla, že platnost ústavy (z roku 1861) je pozdržena, jednání odložena.
 - **1866 Prusko-Rakouská válka**
 - o výsadní postavení ve spolku
 - vyhrálo Prusko
 - bitva u Hradce Králové
 - Rakousko není součástí spolku, ztratilo Benátsko
 - Rakousko po válce vyčerpano + nespokojenost Maďarů → František Josef I. přistoupil na návrh J. Andrásy (hlavní představitel uherské opozice)
 - → návrh na dualistické uspořádání státu → monarchie se dělí roku 1867: vznik Rakouska-Uherska (Rakousko-Uherské vyrovnání):
- 1) Předlitavsko** – Rakousko a Čechy – centrum: Vídeň
2) Zalitavsko – Uhry – centrum: Budapešť
(hranice podél řeky Litavy, odtud předlitavsko a zalitavsko)
- Společný: panovník, ministerstvo financí, války a ministerstvo zahraničí.
 - Různé: ústavy, politické zřízení.
- V Uhrách ústava z r. 1848, v Rakousku nová r. 1867 → Rakousko je parlamentní stát, zrušena cenzura tisku, vznik říšské rady (státní orgán).
- Češi chtěli také samostatnost. Na protest se stáhli z vládních orgánů → vznik **pasivní opozice (1867)**. Politici odjeli do Moskvy → snažili se získat podporu pro svou myšlenku samostatnosti → neúspěšně.

1869 se politici vydali do Francie (v čele L. Rígr) a znovu byli neúspěšní. → Fr. J. I. považoval Čechy za zrádce a potrestal je.

1868 byl zformován program samostatnosti Čech – tzv. **Státoprávní deklarace**
→ myšlenka se šíří i mezi obyčejné lidi a ti zveřejňují svůj názor samostatnosti na protestních akcích a demonstracích.

1871 vydal František Josef I. **Fundamentální články** (někdy nazývány jako fundamentálky) → zapsány zásady státoprávního uspořádání → neúspěšné.